

به نام آن که جان را فکرت آموخت		اداره آموزش و پرورش شهرستان قلعه گنج	
پایه: نهم	آزمون نوبت اول درس ادبیات فارسی	مدرسه دخترانه ممتاز متوسطه اول	
سال تحصیلی: ۱۴۰۱-۱۴۰۲		مدت آزمون: ۷۰ دقیقه	نام و نام خانوادگی:
نام دبیر: آقای سبحانی		شعبه:	

درخت تو گر بار دانش بگیرد به زیر آوری چرخ نیلوفری را

الف) معنی واژه (۱)

- ۱- معادل معنایی واژه های « انگیزه ، صنع ، بیهوده ، دور » را در ابیات و عبارات های زیر بیابید .
 آفرینش همه تنبیه خداوند دل است دل ، ندارد که ندارد به خداوند اقرار
 گرچه منزل ، بس خطرناک است و مقصد ، بس بعید هیچ راهی نیست ، کان را نیست پایان ، غم مخور
 داعیه ای در باطن من پدید آمد که به هیچ وجه در آن حالت که اندر بودم ، راضی نتوانستم بودم
 سخن ناپرسیده مگوی و از گفتار خیره بپرهیز

ب) معنی و مفهوم شعر و نثر (۲/۵)

- ۲- معنی ابیات و عبارات زیر را به نثر روان امروزی بنویسید .

- ب-۱) داد ده تا داد یابی
 ب-۲) تا کی آخر چو بنفشه سر غفلت درپیش
 ب-۳) به چشم بصیرت به خود در نگر تو را تا در آینه ، زنگار نیست
 ب-۴) آفرینش همه تنبیه خداوند دل است .

- ۳- مصراع « نیابد بدو نیز ، اندیشه راه » را بازگردانی کنید .

ج) دانش زبانی (۱/۵)

- ۴- متناسب با فعلی که در کمانک است جمله را تغییر دهید .
 امروز دارم گلستان سعدی را می خوانم . (مضارع التزامی) (/۵)
 ۵- نقش دستوری کدام واژه در عبارت زیر با کلمه مشخص شده ، یکی است ؟ (/۲۵)
 ای دل غمدیده ، حالت به شود ، دل بد مکن
 « روزی پیر ما با جمعی از همراهان به در آسیابی رسید افسار اسب کشید . »
 ۶- با توجه به بیت « همه کار ایام ، درس است و پند / دریغا که شاگرد هشیار نیست . » به سوالات پاسخ دهید .

- الف) در این بیت دو ترکیب اضافی وجود دارد . ص غ (/۲۵)
 ب) « شبه جمله » را در این بیت مشخص کنید . (/۲۵)
 پ) یک صفت مبهم در این بیت بیابید و بنویسید . (/۲۵)

ج) درک مطلب (۲/۵)

۷- متن زیر را با دقت بخوانید و به پرسشهای داده شده پاسخ دهید.

« بدان که مردم بی هنر، مادام بی سود باشد، چون مگیلان که تن دارد و سایه ندارد؛ نه خود را سود کند و نه غیر خود را؛ جهد کن اگرچه اصیل و گوهری باشی، گوهر تن نیز داری که گوهر تن از گوهر اصل بهتر بُود. چنانکه گفته اند: بزرگی، خرد و دانش راست نه گوهر را»

ج - ۱) نویسنده چه کسی را بی سود می داند؟.....(۱/۵)

ج - ۲) در متن یک تشبیه آمده است؛ مشبه به آن را بنویسید.(۱/۵)

ج-۳) نشانه بزرگی چیست؟.....(۱/۵)

۸- بیت «غواص اگر اندیشه کند کام نهنگ هرگز نکند دُر گر نمایه به چنگ» با کدام بیت قرابت معنایی دارد؟ (۱/۵)

الف) ای دل از سیل فنا بنیاد هستی بر کند چون تو را نوح است کشتیان، ز توفان، غم مخور

ب) در بیابان گر به شوق کعبه خواهی زد قدم سرزنش ها گر کند خار مگیلان غم مخور

د) دانش ادبی (۱/۵)

در هر نمونه به یک آرایه ادبی اشاره کنید.

۹- د- ۱) آرایه مشترک ابیات زیر را بنویسید. (۱/۵)

پسر نوح با بدان بنشست خاندان نبوتش گم شد

عزیز مصر به رخم برادران غیور ز قعر چاه برون آمد به اوج ماه رسید

۱۰- د- ۲) بیتی بنویسید که دارای تخلص باشد. (۱/۵)

۱۱- واژه "آینه" را در یک جمله تشبیهی به کار ببرید. (۱/۵)

ه) تاریخ ادبیات (۱)

ه - ۱) سراینده کدام شعر، نادرست نوشته شده است؟ (۱/۵)

الف) همه کار ایام، درس است و پند دریغا که شاگرد هشیار نیست (فردوسی)

ب) دور گردون گر دوروزی بر مراد ما نرفت دایما یکسان نباشد حال دوران، غم مخور (حافظ)

ج) دیدار یار غایب، دانی چه ذوق دارد؟ ابری که در بیابان بر تشنه ای ببارد (سعدی)

ه - ۲) او کیست؟..... (۱/۵)

شاعر پرآوازه زبان فارسی که در سال (۱۲۸۵ ه . ش) در شهر تبریز دیده به جهان گشود. سروده های او در زمینه های اجتماعی، اخلاقی و انتقادی است.

جمع نمره : ۱۰